

Arbeidsnotat 2008-002

Turister på Røros

Lars-Erik Becken

Einar Bowitz

Karin Ibenholt

Turister på Røros

Lars-Erik Becken
Einar Bowitz
Karin Ibenholt

Sammendrag

Kulturminner som bidrag til den økonomiske utvikling i lokalsamfunn, har fått økende politisk interesse de senere årene. Den økonomiske aktiviteten kan styrkes både ved å stimulere tilstrømningen av turister og ved å gjøre regionen mer attraktiv som bosted. Røros er en liten by (ca 5.000 innbyggere) med svært rike fysiske kulturminner i form av bygninger, anlegg og bymiljøer. I dette notatet rapporteres en undersøkelse gjennomført med turister på Røros i 2006 og 2007. Formålet med spørreundersøkelsen har vært å kartlegge motivene til å besøke Røros, hvordan turistene benytter Røros sine severdigheter og næringsliv, samt turistenes sammensetning fordelt etter alder, kjønn og land.

Om lag en tredjedel av turistene har Røros som sitt hovedmål for reisen, mens besøket for mange kun var en stopp på veien. Viktigste grunn til å besøke Røros er at "Røros er et historisk interessant sted". Ikke minst trekker de utenlandske turistene frem dette. Turistene er også opptatt av at Røros har "bevart mest mulig av det opprinnelige og er autentisk". Det at Røros "er pent og koselig" og "nærhet til naturen" trekkes også frem som viktig. Turistene er i hovedsak fornøyd med oppholdet på Røros. I gjennomsnitt anser turistene at Røros er noe bedre enn forventet på forhånd og de fleste vil anbefale andre å reise til Røros. Det at Røros står på UNESCOs liste betydde mye for de utenlandske turistene. Omlag svarer halvparten at verdensarvstatusen hadde betydning for at de reiste dit, mens andelen blant de norske er under 20 prosent.

Nøkkelord

Regional økonomi, turisme, kulturminner.

JEL Classification

R23, R11, D12

*Corresponding author, Econ Pöyry, P.O.Box 5, 0051 OSLO
Phone: +47 92 69 41 36, fax: +47 22 42 00 40, <http://www.econ.no>, e-mail:
lars-erik.becken@poyry.com.

ECON-Working Paper no. 2008-002, 3. januar 2008, project no. 42510. Prosjektet er gjennomført som del av prosjektet "Kulturminner og verdiskaping – tilfellet Røros", finansiert av Norges Forskningsråd, programmet "Landskap i endring".

Working papers are research material intended for international journals or books, and also to stimulate discussion. The interpretations and conclusions are those of the author(s).

Innhold:

1	INNLEDNING	1
2	METODE OG DATAINNSAMLING	1
	2.1 Datainnsamling	1
	2.2 Metodiske betraktninger	2
3	KJENNETEGN VED RESPONDENTENE	4
4	HVORFOR REISER TURISTER TIL RØROS?.....	7
	4.1 Hva trekker turister til Røros?	9
	4.2 Betydning av verdensarvstatus	14
5	HVORDAN BIDRAR TURISTENE TIL LOKALT NÆRINGS- LIV?	17
6	HVA SIER RESULTATENE?.....	22
	VEDLEGG: SPØRRESKJEMA.....	24

1 Innledning

I dette notatet dokumenteres resultater fra en undersøkelse rettet mot turister på Røros. Spørreundersøkelsen er en del av et større forskningsprosjekt som har til formål å analysere de lokaløkonomiske effektene for Røros som kan avledes av kulturminnene i kommunen.¹ Slike lokale økonomiske effekter kan komme fra flere kilder, blant annet at kulturminnene tiltrekker seg turister, som gir grunnlag for næringsvirksomhet, inntekter og arbeidsplasser. Det er dette som belyses gjennom spørreundersøkelsen.

Spørreundersøkelsen har blitt besvart av 490 respondenter sommeren 2006 og 557 respondenter sommeren 2007, dvs. totalt 1.047 respondenter. Formålet med spørreundersøkelsen blant turister har vært å kartlegge motivene for å besøke Røros, hvordan turistene benytter Røros sine severdigheter og næringsliv, samt turistenes sammensetning fordelt etter alder, kjønn og land.

Vi har spesielt vært opptatt av hvilken betydning de fysiske kulturminnene på Røros har som trekraft for turistene, og hvilken betydning andre faktorer har for at turister kommer til Røros. Vårt primære søkelys var rettet mot betydningen av kulturminner og det at Røros har verdensarvstatus. Spørreskjemaene for turistundersøkelsene i 2006 og 2007 er dokumentert i vedlegg 1 og 2.

2 Metode og datainnsamling

2.1 Datainnsamling

Turistundersøkelsen ble gjennomført sommeren 2006 og 2007. De fleste spørsmålene fra undersøkelsen i 2006 ble videreført i undersøkelsen for 2007, men vi gjorde enkelte justeringer og la til noen nye spørsmål.

Vi samlet begge årene inn svarene ved hjelp av personlig utdeling og innsamling av skjemaer. De fleste respondentene fylte ut skjemaet selv, men i enkelte tilfeller gjennomførte vår prosjektmedarbeider også intervjuer.

---

¹ ”Kulturarv og verdiskaping. Økonomiske virkninger av kulturarven på Røros”, Econ Pöyry i samarbeid med NIKU, finansiert av Norges forskningsråd.

Vår prosjektmedarbeider i 2006 bodde på Røros, så datainnsamlingen ble gjennomført i perioden fra 12. juli til 11. september. Det ble delt ut skjemaer på i alt 33 dager i denne perioden. I 2007 reiste vår prosjektmedarbeider opp til Røros for å gjennomføre datainnsamlingen. Den første uken var 10.-16. juli, mens den andre uken var 10.-16. august.

Datainnsamlingen i 2006 ble primært gjort på følgende seks steder: Smeltehytta, Olavsgruva, turistinformasjonen, samt på utvalgte hoteller, campingplasser og pensjonater. Vi hadde på forhånd bestemt oss for en fordeling etter en antakelse om på hvilke steder i Røros turistene ville befinne seg. Det viste seg imidlertid at det ble spesielt problematisk å finne respondenter på stedene med færrest turister, hvilket medførte at vi gjennomførte visse justeringer underveis. I hovedsak ble intervjuene gjennomført i Bergstaden. På grunn av overnevnte, ble datainnsamlingen i 2007 i hovedsak gjennomført i Kirkegata, som er den mest sentrale gaten i Bergstaden for turistene.

Det er forholdsvis stor variasjon når det gjelder antall skjemaer innsamlet den enkelte dag, ikke minst i 2006². Den store variasjonen kan forklares med været. På dager med spesielt dårlig vær, var det både få turister og mange som nektet å delta, mens det på solfylte dager i helgene var mange turister og en større vilje til å delta. Våre prosjektmedarbeidere opplevde også å møte opp på et sted som ble folketomt i løpet av få minutter på grunn av et regnskyll. Ukene i 2007 hadde generelt mye dårlig vær, hvilket medførte at vi fikk færre respondenter enn forventet.

2.2 Metodiske betraktninger

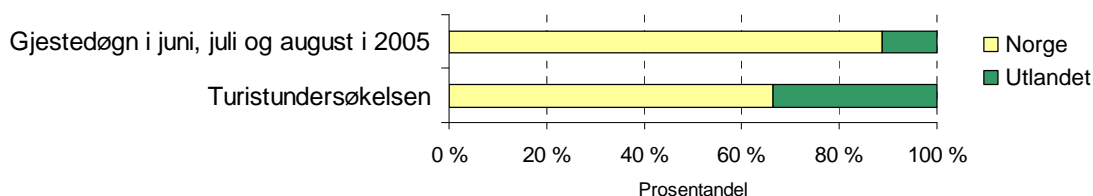
En betydelig utfordring knyttet til en turistundersøkelse på Røros er at det erfaringsmessig er store variasjoner i turiststrømmen gjennom året. Det gjelder både antall, bakgrunn og motiver for å feriere på Røros. Turistene kommer i hovedsak i juli og august, samt til de store evenementene om vinteren som *Martnan*, *Det brenn en eld* og *Vinterspelen*. Utenlandske turister kommer i hovedsak i august måned. Andelen turister/tilreisende fra Midt-Norge er betydelig høyere utenfor turistsesongen, enn i turistsesongen. Sesongvariasjonene i omfang og sammensetning av turistene gjør at motivene for å feriere på Røros kan variere gjennom året.

Både ut fra ressurs hensyn og praktiske hensyn valgte vi å gjennomføre turistundersøkelsen om sommeren. En annen faktor som støtter opp om valget av sommer-

månedene er at vårt utgangspunkt for å velge Røros var knyttet til verdensarven. Det er grunn til å tro at verdensarven – i den grad det betyr noe - vil bety mest for de som reiser i den typiske turistsesongen. Reiser utenfor sesongen er i mange tilfeller knyttet til spesielle evenement, som i og for seg kan være forankret i kulturminnene, men hvor det er evenementet som er den primære tiltrekkingen.

Det knytter seg en del usikkerhet til hvor representativ undersøkelsen er for turistene på Røros som helhet. Både fordi antall respondenter er lavt og fordi utvalg er skjevt, blant annet har vi som nevnt kun samlet inn svar i sommermånedene. I Figur 2.1 viser vi andelen norske turister med utgangspunkt i gjestedøgn totalt i 2005 og oppgitte gjestedøgn i turistundersøkelsen

Figur 2.1 Avviksanalyse – Andelen norske og utenlandske turister med utgangspunkt i gjestedøgn totalt i 2005 og turistundersøkelsen

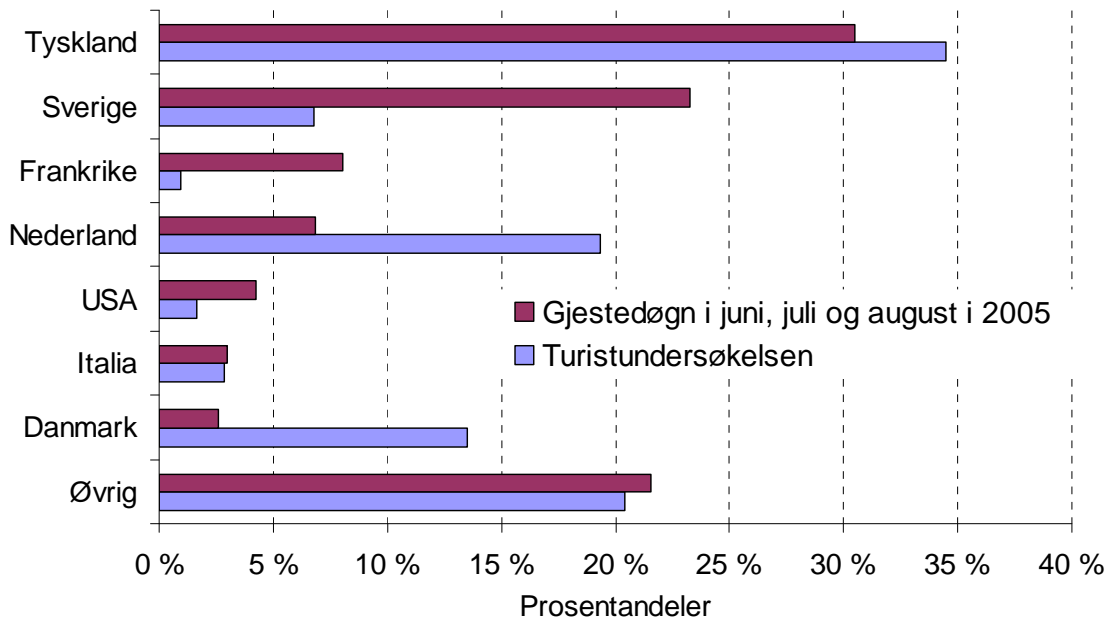
Vår undersøkelse gir dermed sannsynligvis verken et representativt bilde av turistene på Røros i løpet av et år eller av turistene på Røros sommeren 2006 og 2007.

Erfaringene under datainnsamlingen bekrefter også dette. Det var lettere å få de utenlandske turistene til å besvare undersøkelsen, enn de norske. I Figur 2.2 ser vi nærmere på andeler utenlandske turister med utgangspunkt i gjestedøgn totalt i 2005 og turistundersøkelsen.

---

² Noen dager ble kun ett skjema delt ut og samlet inn, mens det maksimalt ble distribuert 53 skjemaer på én dag

Figur 2.2 Avviksanalyse – Andeler utenlandske turister med utgangspunkt i gjestedøgn totalt i 2005 og turistundersøkelsen

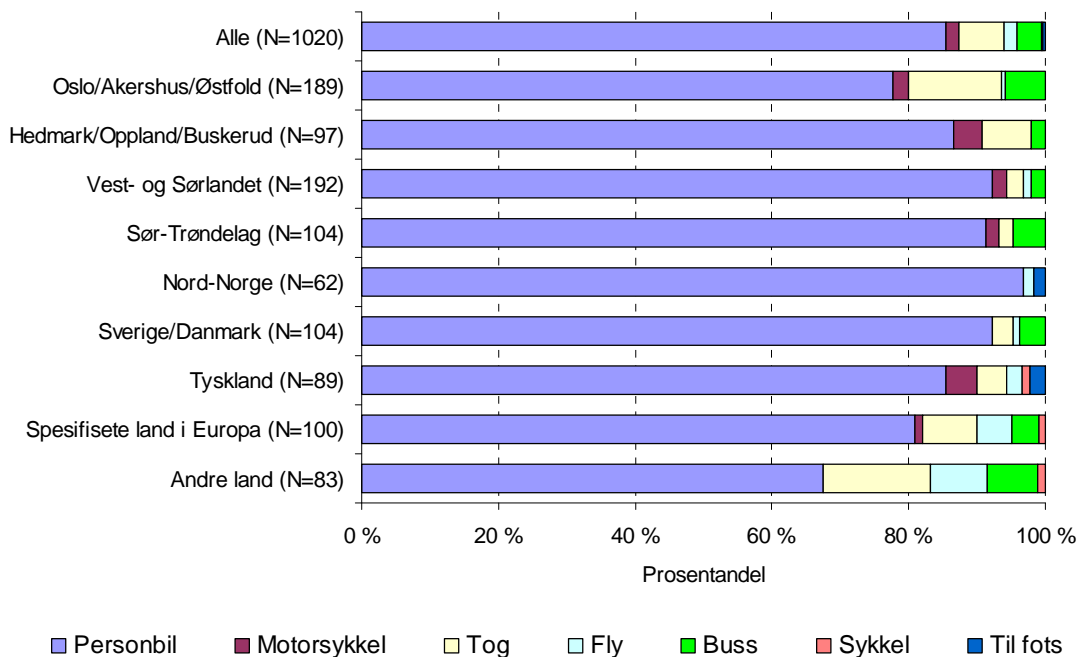
Som vi kan se er det til dels stort avvik mellom andelen gjestedøgn i den offisielle statistikken for juni, juli og august i 2005 og i turistundersøkelsen. Turistundersøkelsen har blant annet en betydelig lavere andel gjestedøgn fra Sverige, mens andelen gjestedøgn fra Nederland og Danmark er betydelig høyere enn i den offisielle statistikken.

Selv om dette tyder på at turistundersøkelsen ikke er representativ på et aggregert nivå, dvs. turistene samlet, anser vi at analyser mellom grupper turister, for eksempel etter nasjonalitet eller landsdel, er faglig forsvarlig. Eventuelle forskjeller mellom ulike grupper i turistundersøkelsen er dermed i større grad representative, enn når man ser på svarene samlet.

3 Kjennetegn ved respondentene

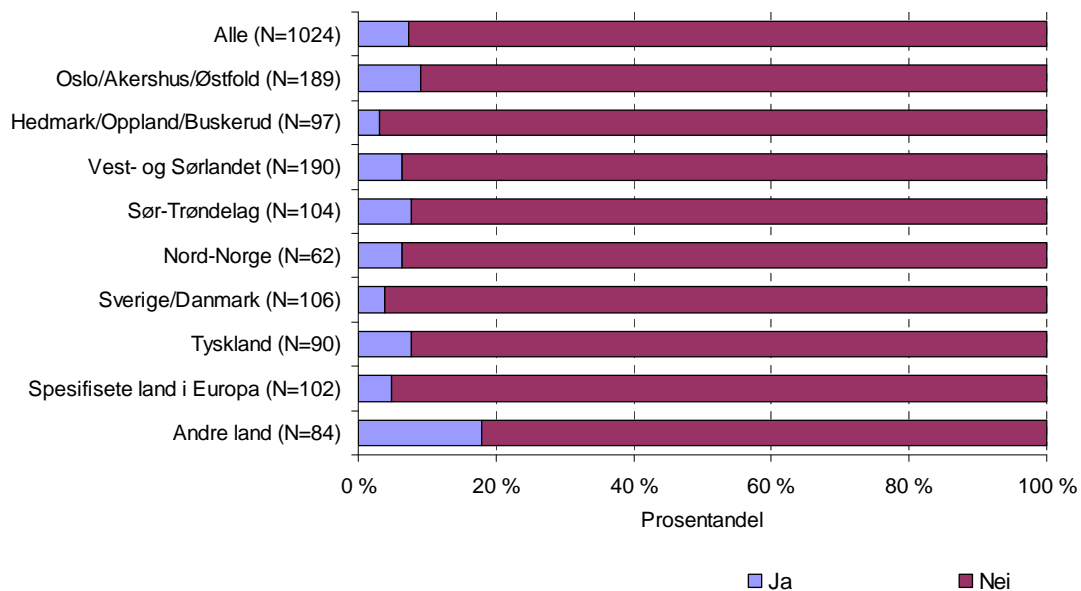
Vi vil nedenfor vise sentrale kjennetegn ved respondentene. Vi ser på respondentenes viktigste transportmiddel til Røros, om de reiste på egenhånd eller organisert og deres kjønn og alder.

Figur 3.1 Viktigste transportmiddel til Røros

Som vi kan se av Figur 3.1 er personbil det desiderte viktigste transportmiddelet til Røros for våre respondenter. Også turister fra utlandet bruker i stor grad bil.

Figur 3.2 Organisert av et reiseselskap, foreningen eller lignende

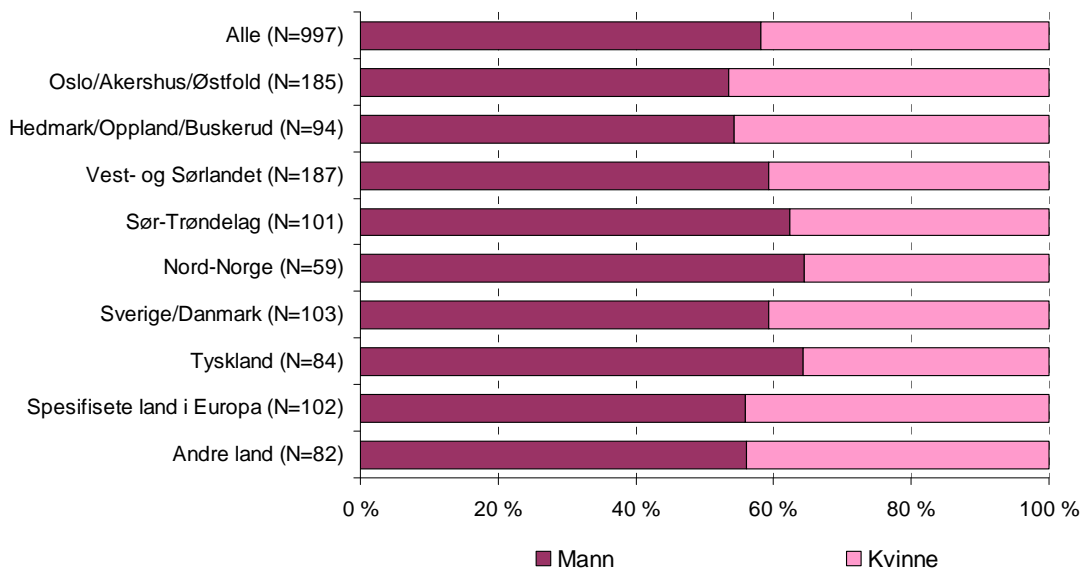

Vi spurte også respondentene om reisen var organisert av et reiseselskap, forening, e.l. eller om de reiste på egenhånd. Som vi kan se av Figur 3.2 er det forholdsvis få som har kommet til Røros i sammen med flere. Riktignok er andelen noe høyere blant de

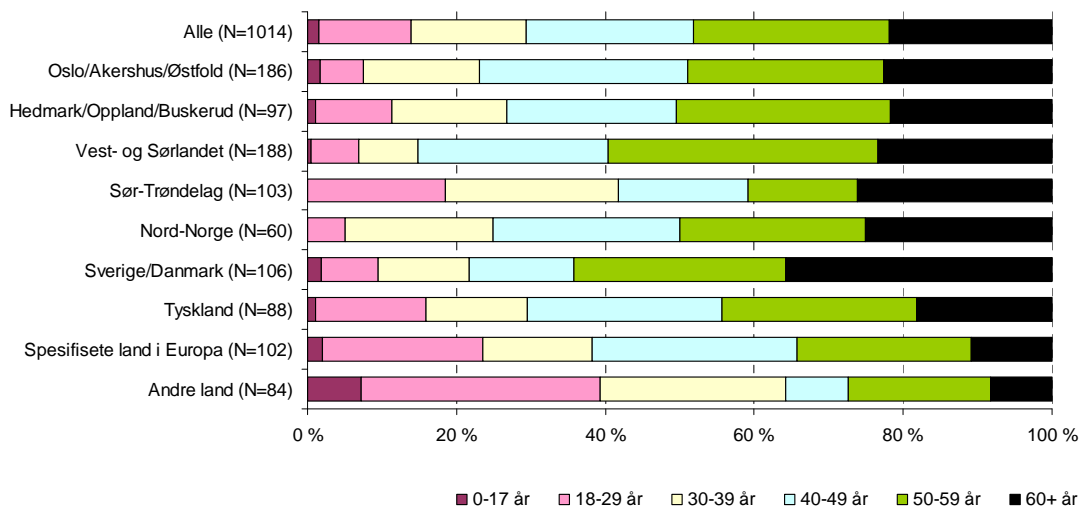
utenlandske fra ”andre land”, men hovedinntrykket er likevel at det er forholdsvis liten variasjon mellom de ulike gruppene, og at de eller fleste reiser til Røros på egen hånd.

Figur 3.3 Respondentens kjønn

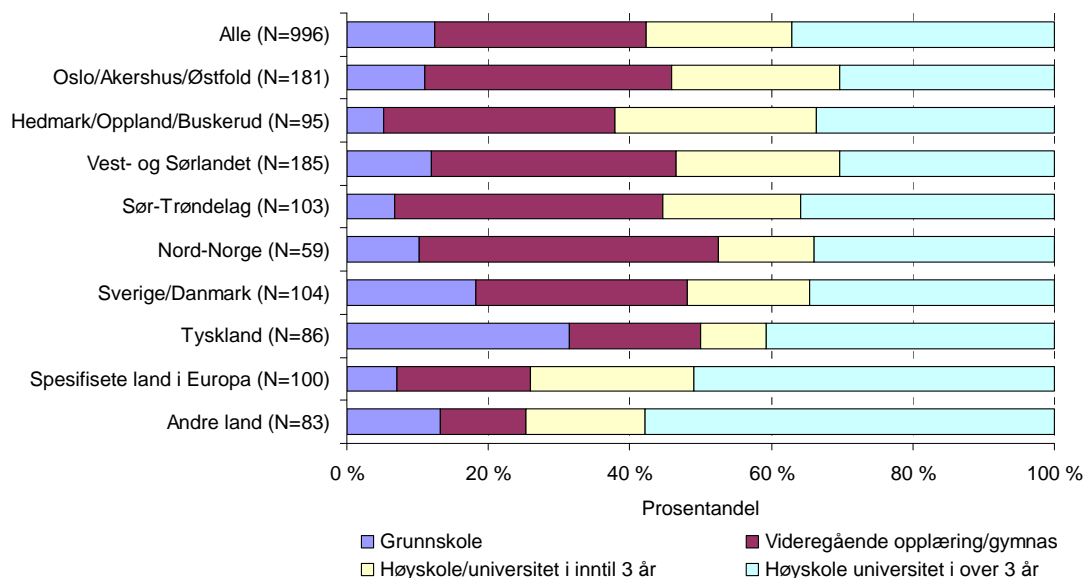
Vi kan se av Figur 3.3 at det blant respondentene en liten overvekt av menn. Dette henger blant annet sammen med at når et par eller en familie ble spurt om å delta så var det som regel mannen som besvarte spørreskjemaet, dvs. at det ikke betyr at det er flere menn enn kvinner som ferierer på Røros. I Figur 3.4 har vi sett nærmere på aldersfordelingen blant respondentene, og alle aldersgrupper er godt representert i materialet, men muligens med en viss overvekt av gruppen 50-59 år. Vi kan også se at de utenlandske i gjennomsnitt er noe yngre enn de norske turistene.

Figur 3.4 Respondentens alder

I Figur 3.5 har vi sett nærmere på respondentenes utdanningsnivå. Det kan se ut til at det er en høyere andel som har utdanning på høyskole-/universitetsnivå, blant de utenlandske, enn de norske turistene.

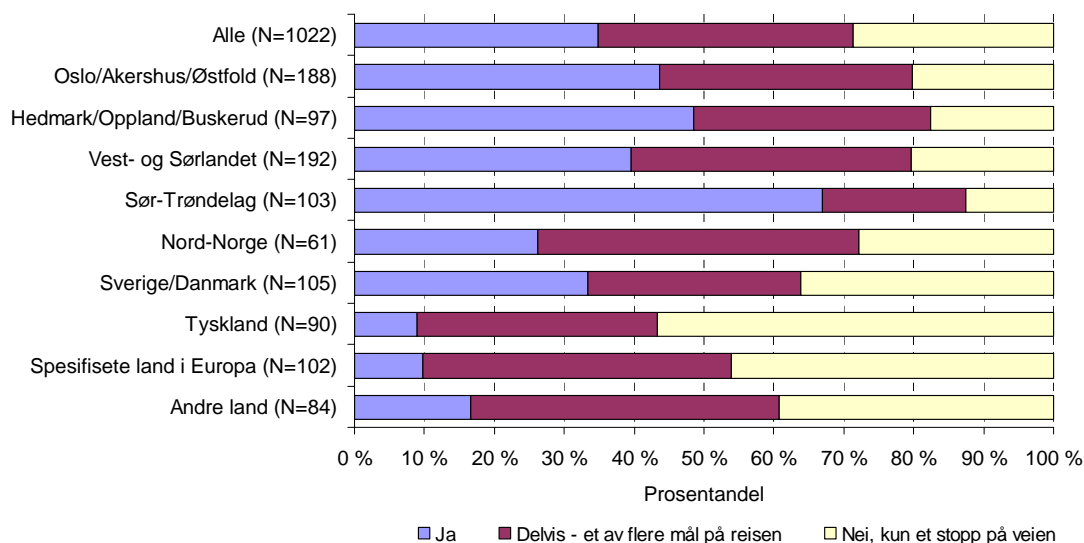
Figur 3.5 Respondentens utdanning

4 Hvorfor reiser turister til Røros?

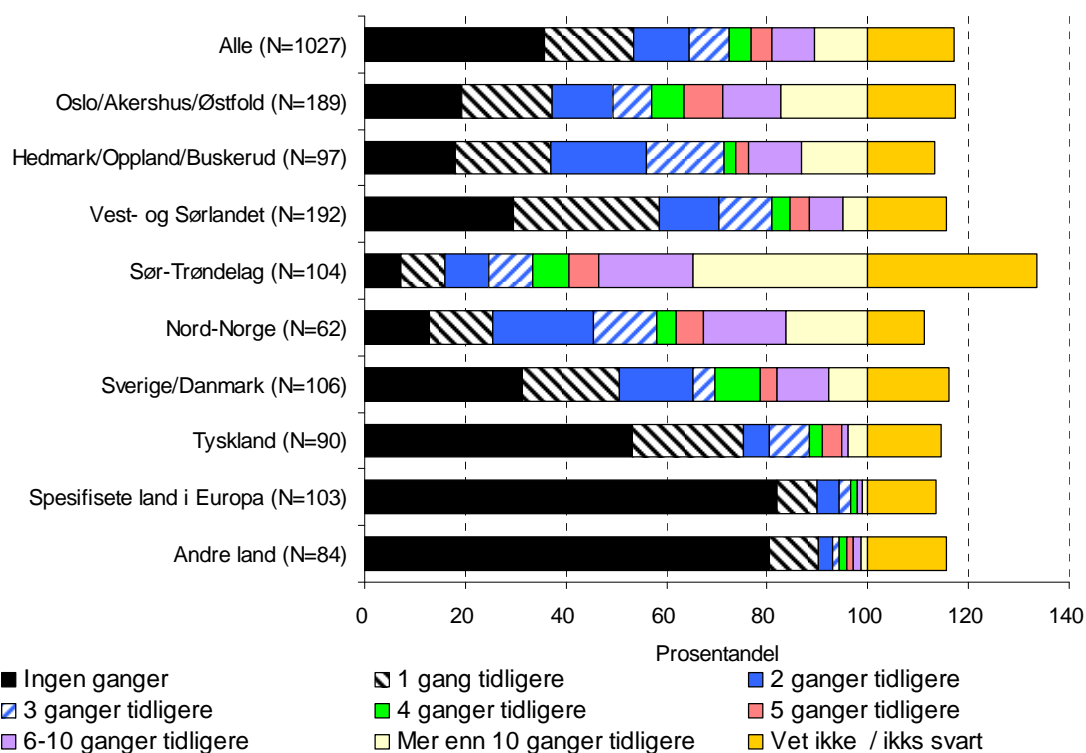
Vi skal nedenfor se nærmere på hvorfor turistene reiser til Røros. Vi ser på om Røros var hovedmålet for reisen, viktigste grunner til å besøke Røros og betydningen av verdensarvstatusen.

Figur 4.1 Om Røros var hovedmålet for reisen

Som vi kan se av Figur 4.1 har en drøy tredjedel av turistene hatt Røros som sitt hovedmål for reisen, mens for noen flere inngikk Røros kun som et av flere mål for reisen. For drøyt en fjerdedel var Røros kun et stopp på veien frem til reisens bestemmelsessted. Ikke så overraskende er det blant de bosatte i Sør-Trøndelag at vi finner flest turister som har Røros som hovedmål, mens vi finner færrest blant de som kommer fra utlandet. Forskjellen mellom å være et av flere mål på reisen og kun et stopp på veien er ikke helt skarp, men førstnevnte kan tolkes som at man bevisst har lagt reisen om Røros for at man har ønsket å oppleve stedet, mens i sistnevnte så har man ikke gjort et bevisst valg av Røros som besøksmål.

Figur 4.2 Antall ganger respondenten har vært på Røros tidligere. 100 prosent = alle som har besvart dette spørsmålet

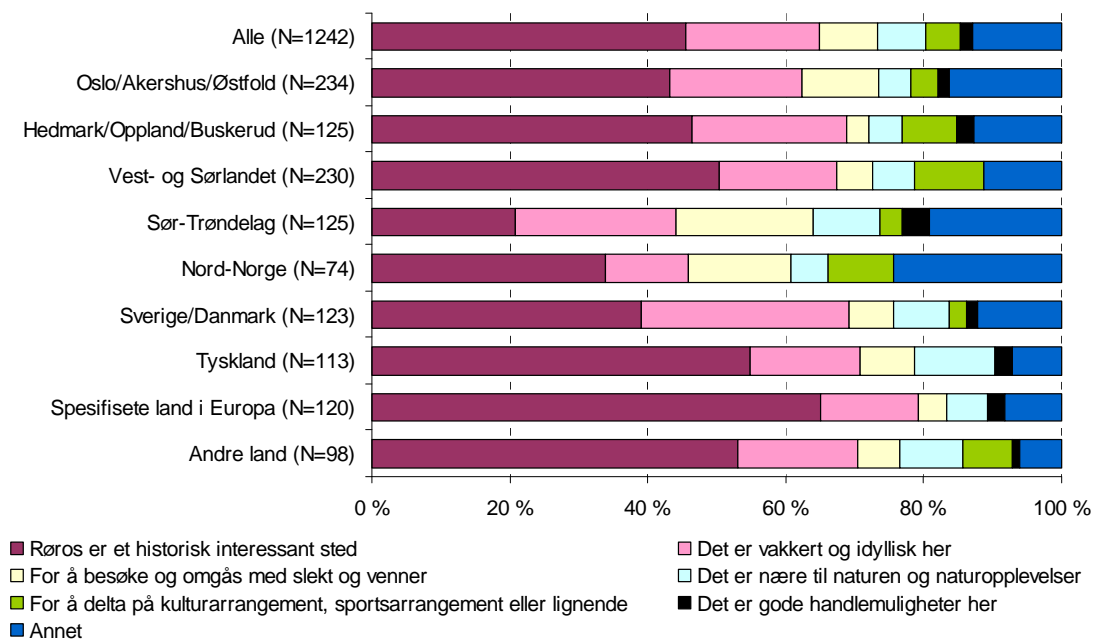

Figur 4.2 viser antall ganger som turistene har vært på Røros tidligere. Ikke overraskende har de fleste i Sør-Trøndelag vært der flere ganger tidligere, mens de utenlandske i større grad var der for første gang. Blant de norske turistene så har rundt 80 prosent, av de som har svart, vært på Røros minst én gang tidligere.

4.1 Hva trekker turister til Røros?

Nedenfor ser vi nærmere på hva turistene tiltrekkes av på Røros. Vi har kartlagt både årsaken til å feriere/besøke Røros og hvilke aspekter ved Røros som turistene trekker frem som de viktigste for dem.

Figur 4.3 Viktigste grunn for å feriere på Røros (NB! Noen har gitt flere svar)

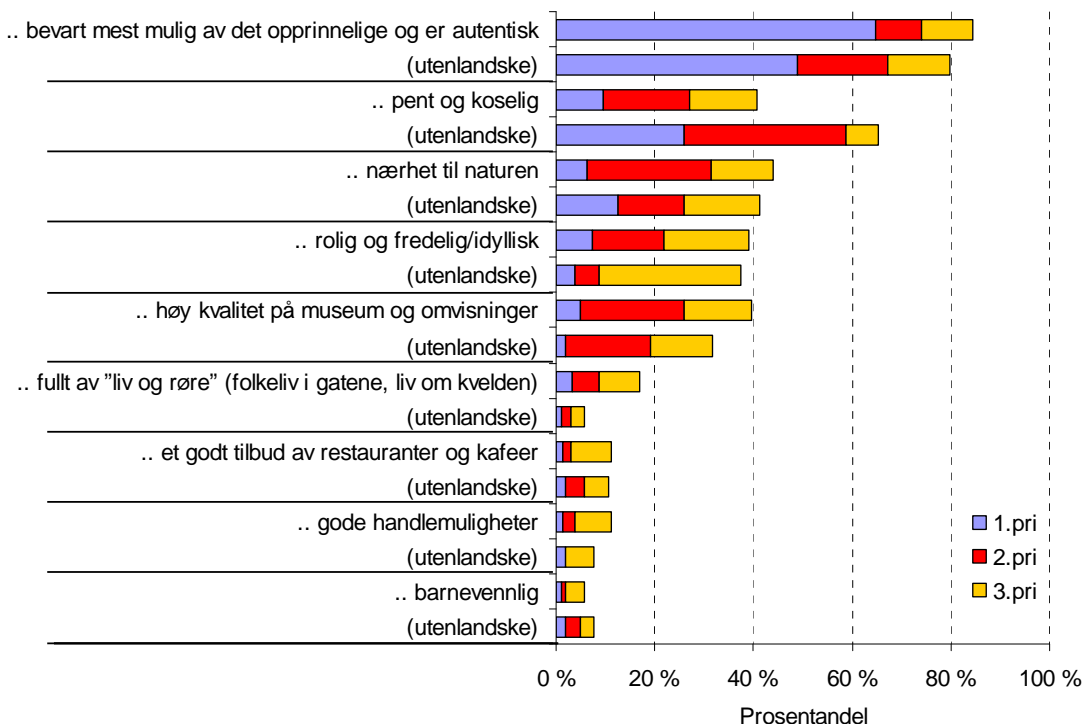

Vi ba turistene angi hva som var viktigste grunnen til å feriere på Røros. Vi ba dem angi ett svar.³ Som vi kan se i Figur 4.3 er den viktigste grunnen at Røros er et historisk interessant sted. Mange trekker også frem at det er et vakkert og idyllisk sted. En del har også vært på Røros for å besøke og omgås med slekt og venner eller delta på kulturarrangement, sportsarrangement eller lignende. Enkelte trekker også frem nærhet til naturen og naturopplevelser. Av alternativene vi satt opp er det ”gode handlemuligheter” som fikk minst støtte. Det er trolig flere grunner til det, men en viktig forklaring er at Tynset, som ligger 55 kilometer unna, har en betydelig mer variert handelsvirksomhet.

³ En del respondenter har oppgitt flere svar, selv om de kun skulle oppgi ett. Vi har valgt å ta med alle svarene i figuren (hvilket forklarer 1.242 svar).

I skjemaet hadde vi listet opp ni ulike aspekter som kan være viktig for turister som besøker et sted som Røros. Vi ba turistene i 2006 å rangere de tre viktigste aspektene ved måten Røros fremstår på for dem⁴, se Figur 4.4.

Figur 4.4 Hva er viktigst ved måten Røros fremstår (N=311)

Note: De norske turistene er representert i den øverste av de to liggende søylene.

Som vi kan se har om lag to tredjedeler av alle norske turister trukket frem som viktig at Røros har bevart mest mulig av det opprinnelige og er autentisk. Inkluderer vi også de som har satt dette alternativet som andre eller tredje prioritert, er andelen rundt 85 prosent. Dette er også det viktigste aspektet for de utenlandske turistene.

Når det gjelder spørsmålet om det er viktig at Røros er pent og koselig ser vi et større skille mellom norske og utenlandske turister. For de utenlandske er dette betydelig mer viktig, enn for de norske. Nærhet til naturen og at det er rolig og fredelig/idyllisk trekkes også frem av turistene. Det at det er høy kvalitet på museum og omvisninger er også viktig, men er i liten grad den viktigste grunnen for å dra til Røros.

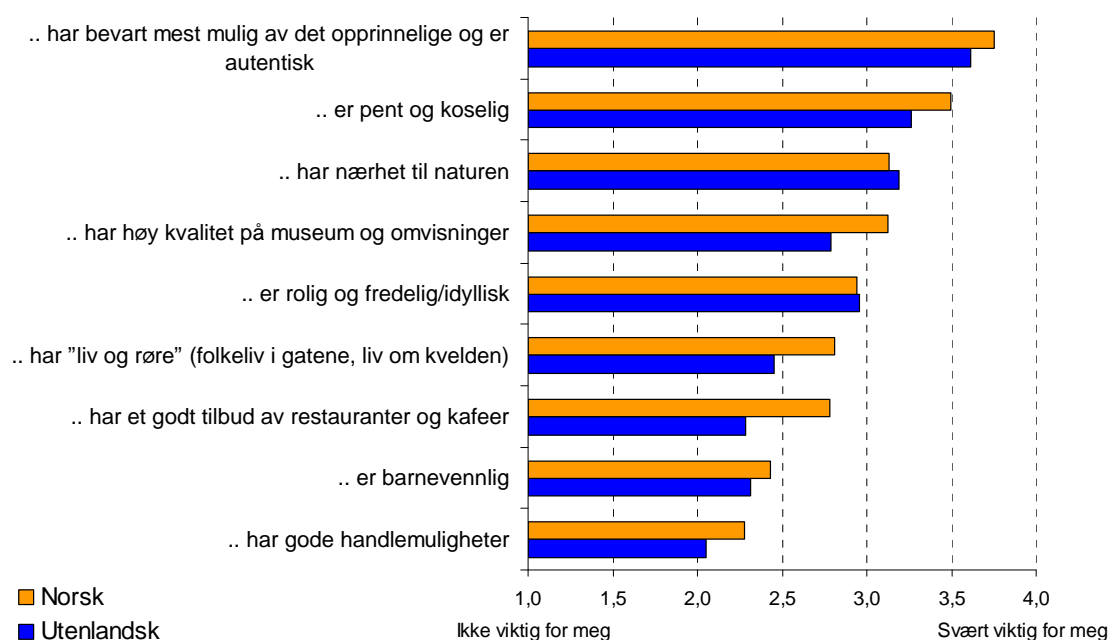
Vi spurte også om følgende fire aspekter: At det er fullt av "liv og røre" (folkeliv i gatene, liv om kvelden), at det er et godt tilbud av restauranter og kafeer, at det er gode

⁴ Relativt mange misforsto spørsmål og svarte på en skala fra 1 til 3 på hvert aspekt. Disse svarene er utelatt fra figuren.

handlemuligheter og at Røros det er barnevennlig. Som vi kan se er det få turister som trekker frem dette som viktig for hvordan Røros fremstår for dem, men samtidig at dette, med unntak av barnevennlighet, er noe viktigere for de norske turistene enn de utenlandske.

I undersøkelsen i 2007 brukte vi de samme momentene som i 2006, men istedenfor å rangere dem ba vi turistene svare på hvor viktig hvert enkelt moment er for ”et sted som Røros”.

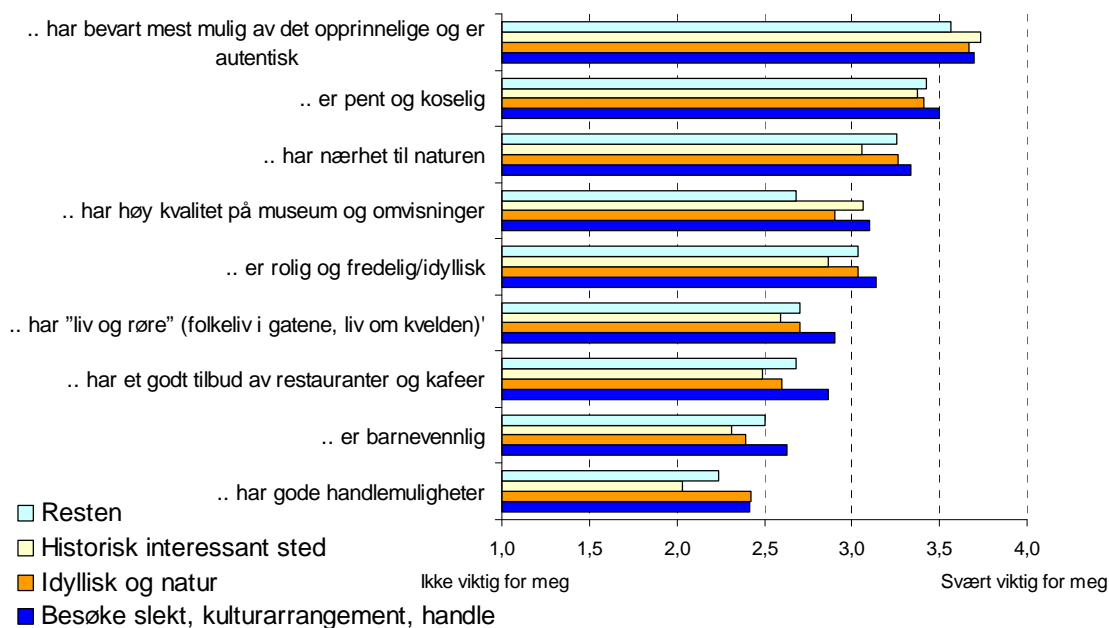
Figur 4.5 Hva er viktigst ved måten Røros fremstår (N=519-543)

Som vi kan se av Figur 4.5 trekker også turistene i 2007 spesielt frem at det å ha ”bevart mest mulig av det opprinnelige og er autentisk” som viktigste. Det at det ”er pent og koselig” og ”nærhet til naturen” trekkes også frem som viktig. Handlemuligheter og barnevennlig trekkes frem av færrest. Det er i hovedsak lite forskjeller mellom de norske og utlandske, men vi ser at de norske generelt legger større vekt på de ulike momentene.

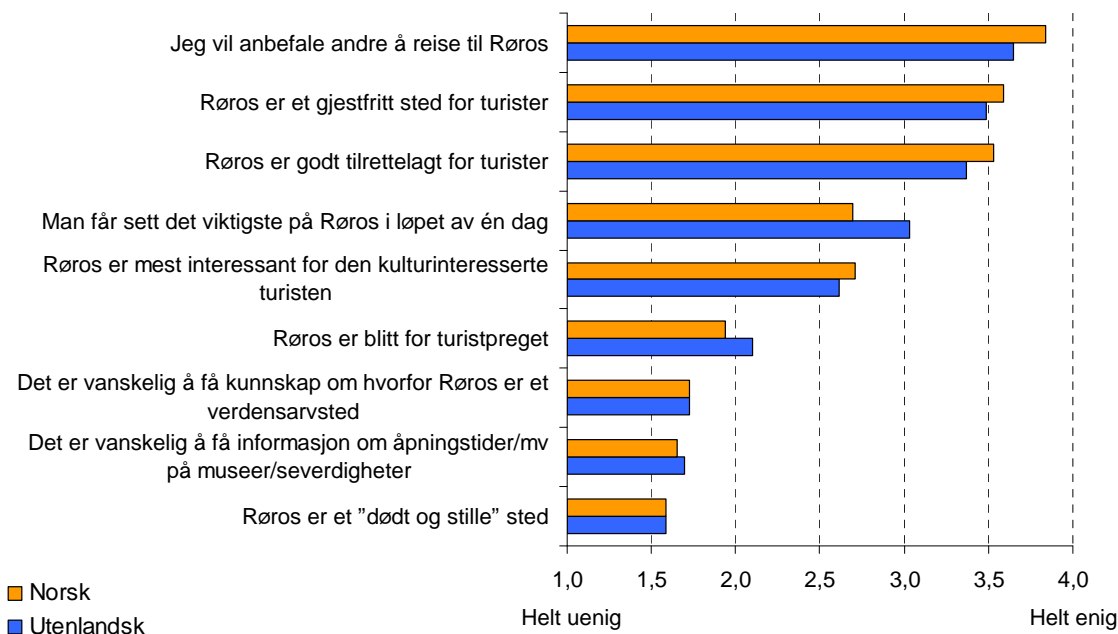
I Figur 4.6 har vi tatt utgangspunkt i de samme aspektene, men vi sammenligner med hovedgrunnen til at vedkommende ferierte på Røros. Som vi kan se er det forholdsvis små forskjeller.

Figur 4.6 Hva er viktigst ved måten Røros fremstår (N=519-543)

I undersøkelsen i 2007 stilte vi opp enkelte utsagn som vi ba turistene svare om de var enig/uenig med.

Figur 4.7 Sentrale egenskaper ved Røros (N=457-528)

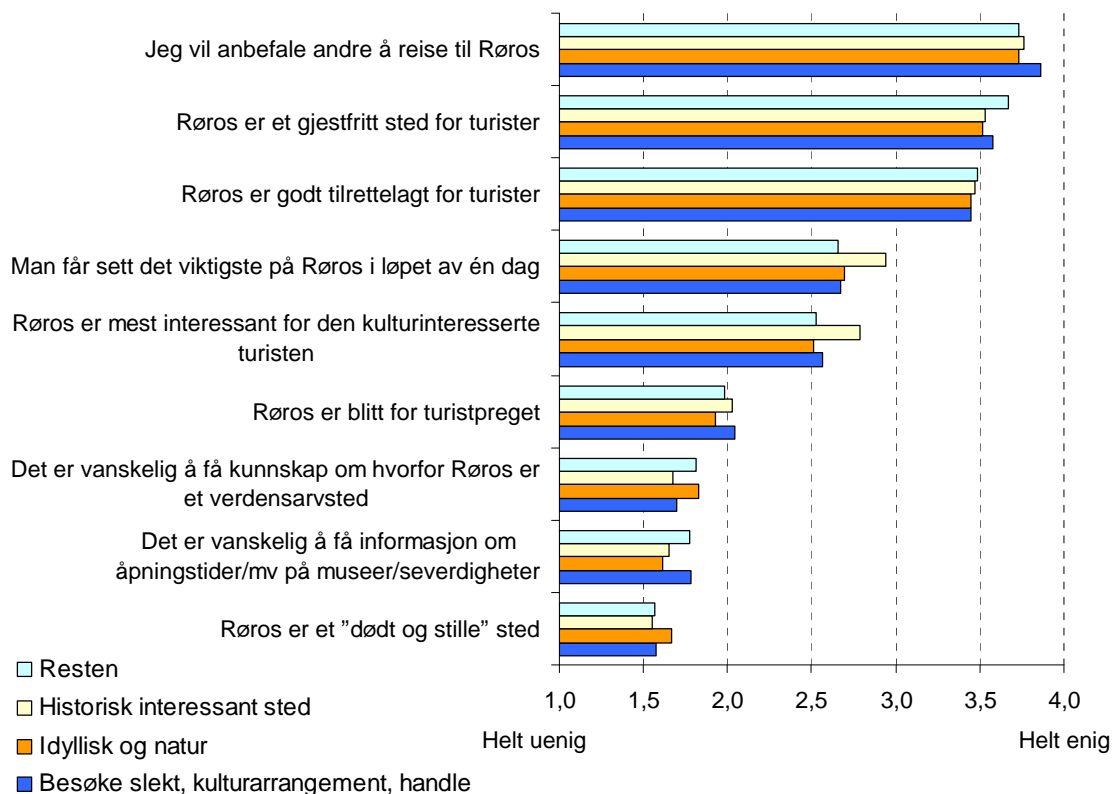

Som vi kan se av Figur 4.7 vil en stor andel av turistene anbefale andre å reise til Røros. Mange mener også at Røros både er godt tilrettelagt for turister og et gjestfritt sted for turister. Det er også få turister som mener at Røros er blitt for turistpreget eller at Røros er et "dødt og stille" sted. Informasjon om åpningstider/mv på museer/severdigheter og

det å få kunnskap om hvorfor Røros er et verdensarvsted anser turistene også som uproblematisk.

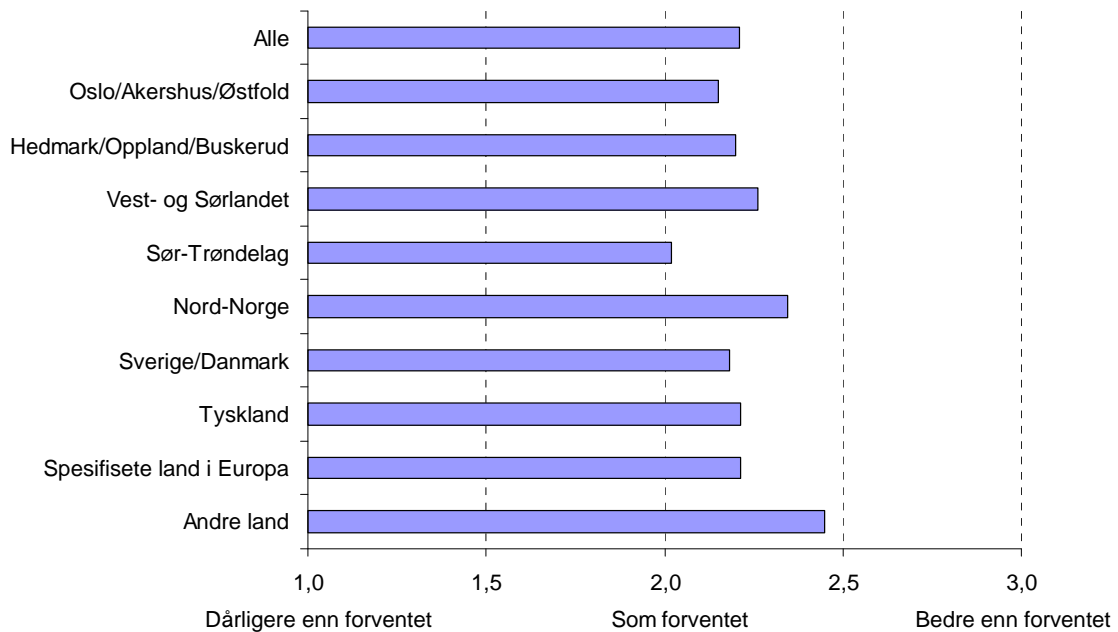
I Figur 4.8 har vi sett på de samme egenskapene ved Røros, men denne gangen sammenligner vi med hovedgrunnen til at vedkommende ferierte på Røros. Som vi kan se er det forholdsvis små forskjeller. Det betyr at turistene vurderer Røros relativt likt, uavhengig av årsaken til at de ferierer på Røros.

Figur 4.8 Sentrale egenskaper ved Røros (N=457-528)

Figur 4.9 *Alt i alt, hvor godt svarer Røros til det man forventet på forhånd*
(N=497)

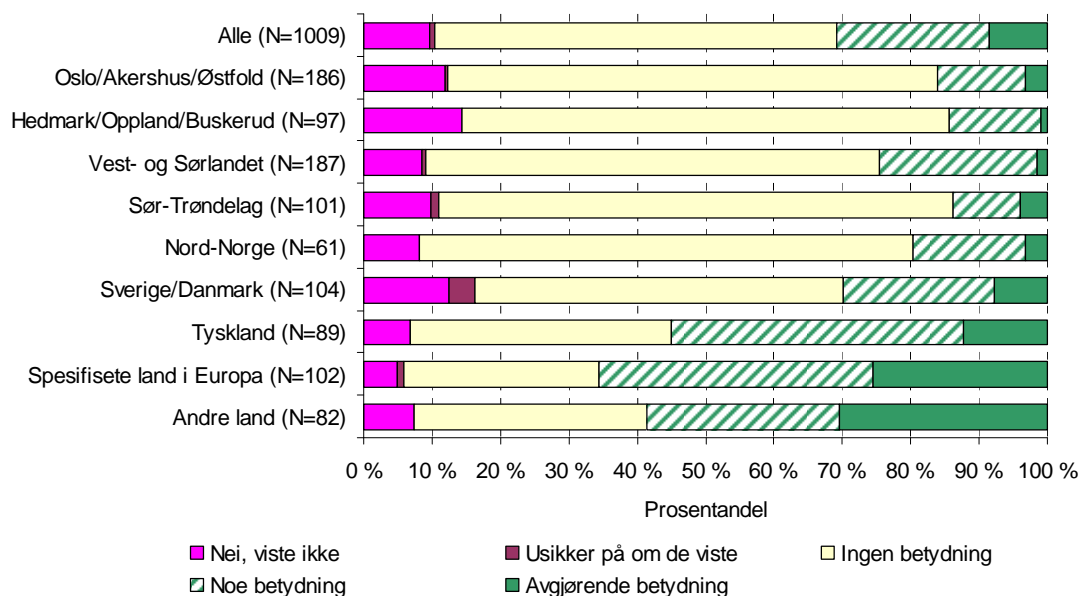

Vi ba også turistene å vurdere om Røros ”alt i alt” var som forventet på forhånd, eller om det var bedre eller dårligere enn forventet. Figur 4.9 viser at det er flere som synes Røros er bedre enn forventet. Det er ikke så store forskjeller mellom det de norske og utenlandske turistene svarer.

4.2 Betydning av verdensarvstatus

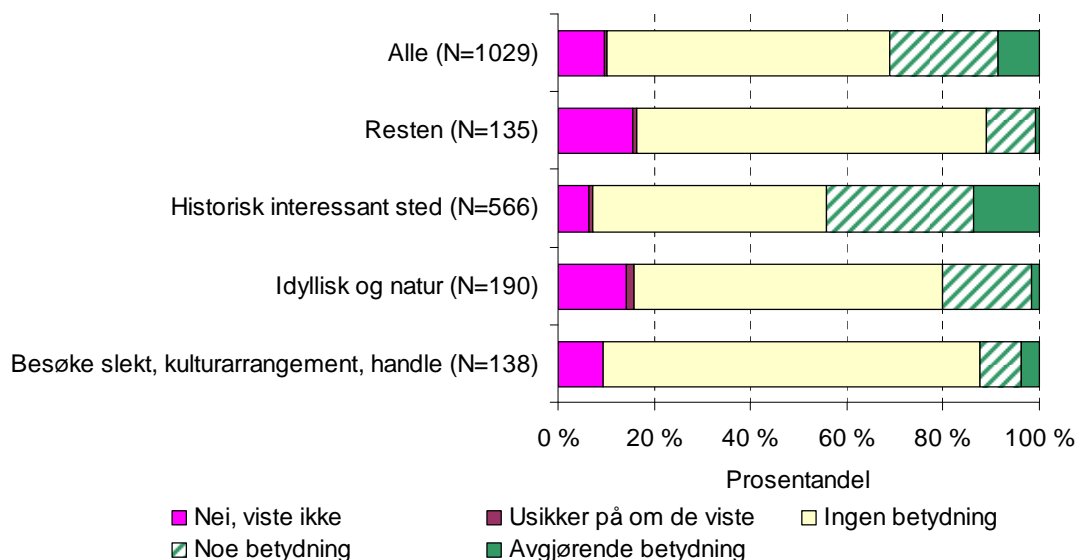
I undersøkelsen ble turistene spurt om det at Røros er et verdensarvsted betydde noe for vedkommendes beslutning om å reise dit. Som vi kan se av Figur 4.10 var om lag 11 prosent av turistene ikke klar over verdensarvstatusen, mens 57 prosent av alle svarte at det ikke hadde noen betydning. For nesten en tredjedel hadde imidlertid verdensstatus betydning, 22 prosent svarte noe betydning og 8 prosent svarte avgjørende betydning. Vi kan se at blant turistene utenfor Norden har verdensarvstatusen betydelig større betydning enn blant de som kommer fra Norden.

Figur 4.10 Betydning av å stå på UNESCOs verdensarvliste

Vi har også sett nærmere på om betydning av å stå på UNESCOs verdensarvliste varierer med hva turistene trekker frem som viktigste grunn for å dra til Røros. Figur 4.11 viser resultatet. Ikke så overraskende betyr verdensarvstatusen mest for de som er trekker frem at Røros er et historisk interessant sted.

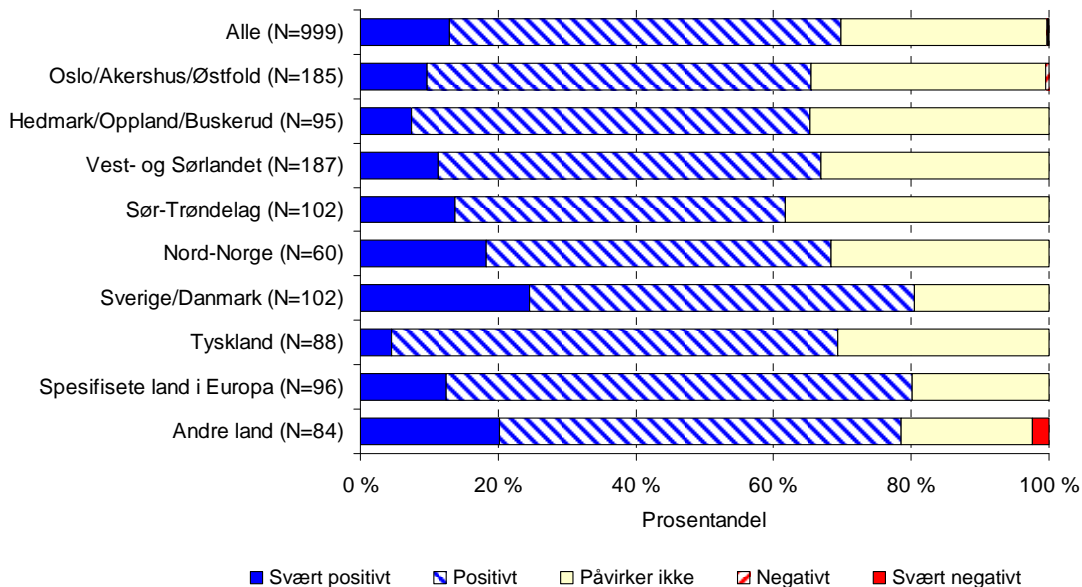
Figur 4.11 Betydning av å stå på UNESCOs verdensarvliste

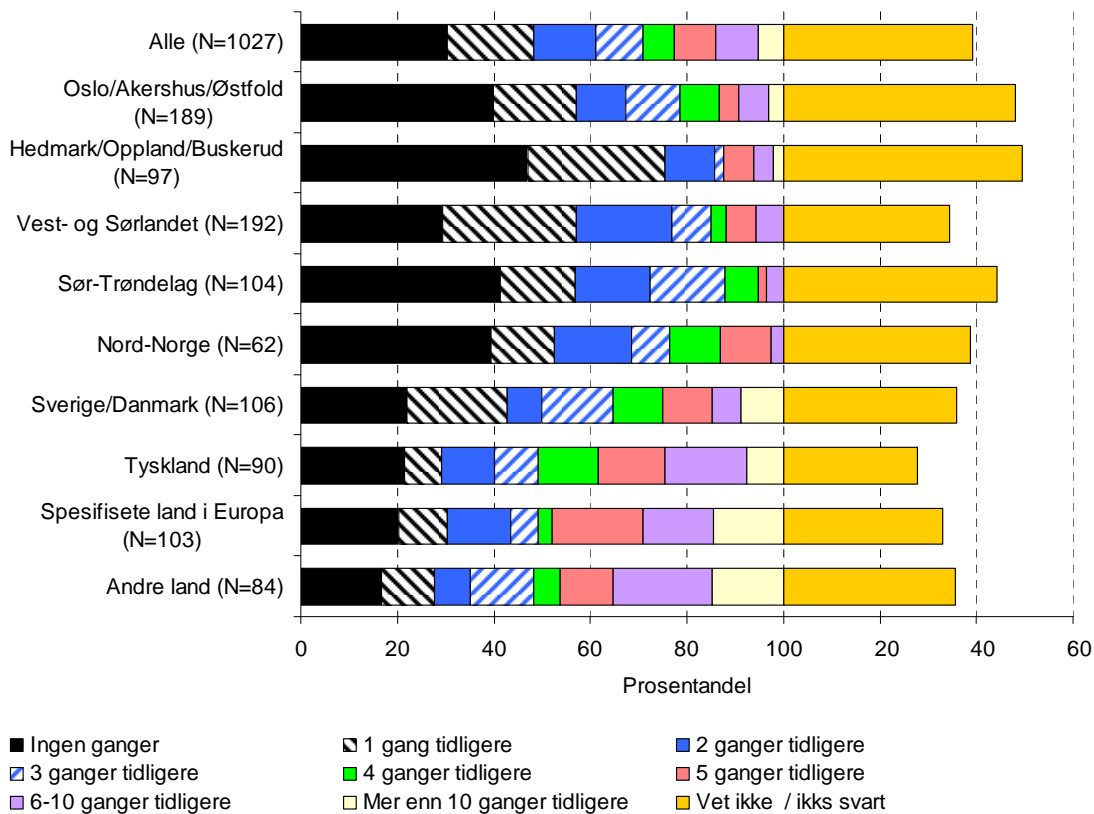
Et annet spørsmål er hvordan det at et sted er et verdensarvsted påvirker hvor attraktivt det er som reisemål. Svaret vises i Figur 4.12. Av alle turistene svarer 70 prosent at det påvirker dem positivt, mens resten svarer at de ikke påvirkes av dette. Vi ser imidlertid

at en liten gruppe turister fra andre land som svarer at verdensarvstatusen påvirker dem svært negativt.

Figur 4.12 Hvordan påvirker det deg at et sted står på UNESCO verdensarvliste?

Figur 4.13 Har du besøkt andre verdensarvsteder?

For å kartlegge betydningen av verdensarvstatus, spurte vi turistene om de hadde besøkt andre verdensarvsteder. Dette er et utfordrende spørsmål, ikke minst fordi det forutsetter

at turistene kjenner til listen og hvilke steder som er på den. Høsten 2007 besto UNESCOs verdensarvliste av i alt 851 steder. De første stedene kom riktignok på listen i 1978, men det er først utover på 90-tallet at antallet vokste betraktelig fra år til år. Antallet øker imidlertid fortsatt i og med at det jevnlig kommer nye steder på listen.

Fordi turistene både kan ha besøkt steder før de havnet på listen og/eller ikke visste at stedet var på listen, ble turistene bedt om å angi et anslag. Det overnevnte illustrerer imidlertid at det er nærmest umulig å besvare spørsmålet korrekt, med mindre man er meget godt informert om hvilke steder som inngår i verdensarvlisten. Det er derfor grunn til å tro at antallet for den enkelte er en del høyere enn det som ble angitt i undersøkelsen.

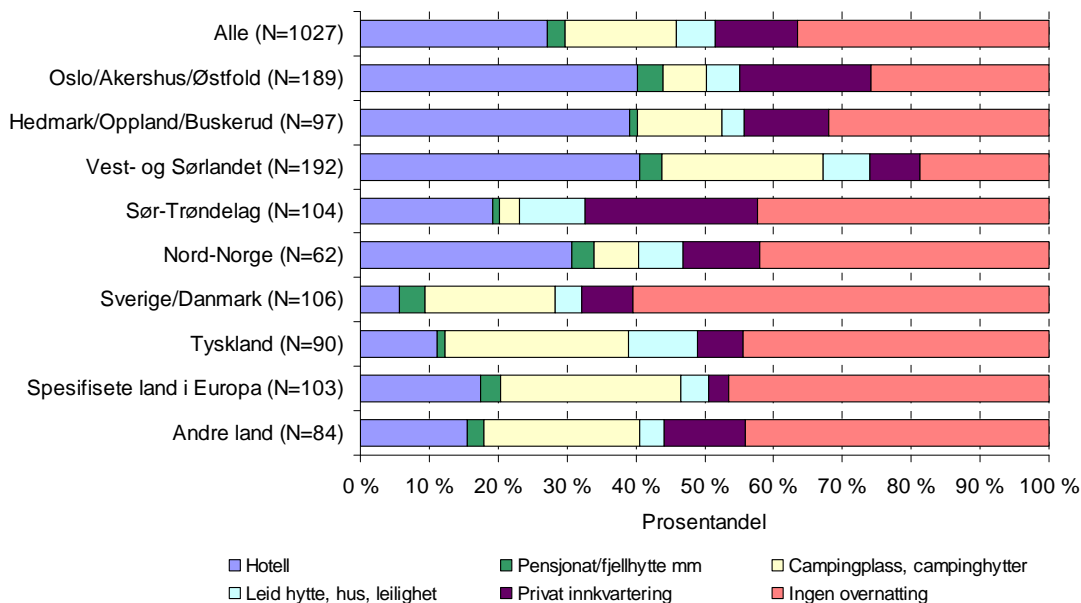
Når vi likevel valgte å spørre om antall besøkte verdensarvsteder skyldes det et ønske om å bruke svaret til å identifisere hvilke av våre turister som kan kalles ”verdensarvturister”, siden det er grunn til å tro at de som oppgir mange steder både er bevisst hvilke steder som er på listen og hva en verdensarvstatus innebærer.

Som vi kan se av Figur 4.13 har nesten 40 prosent av turistene ikke svart eller svart vet ikke. Av de som har angitt et antall ser vi at relativt få har vært på mer enn 10 andre verdensarvsteder. Vi kan se at andelen er lavere blant turister fra Norge enn utenlandske – ikke minst de utenfor Norden. Dette kan naturligvis ha sammenheng med at en større andel av de utenlandske er det vi kan kalle ”verdensarvturister” (jf. Figur 4.10).

5 Hvordan bidrar turistene til lokalt næringsliv?

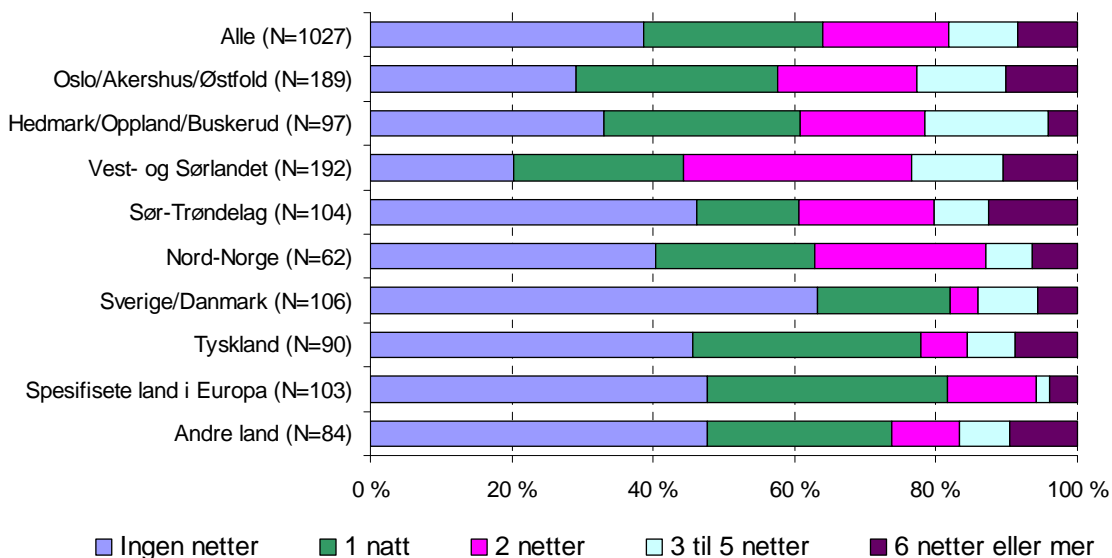
Turistene kan bidra på flere måter i forhold til lokalt næringsliv. Vi vil her spesielt se på type overnatting, hvilke severdigheter som ble besøkt og hvilke måltider som ble kjøpte på kafé, bakeri eller i restaurant.

Figur 5.1 Type overnatting for respondenten

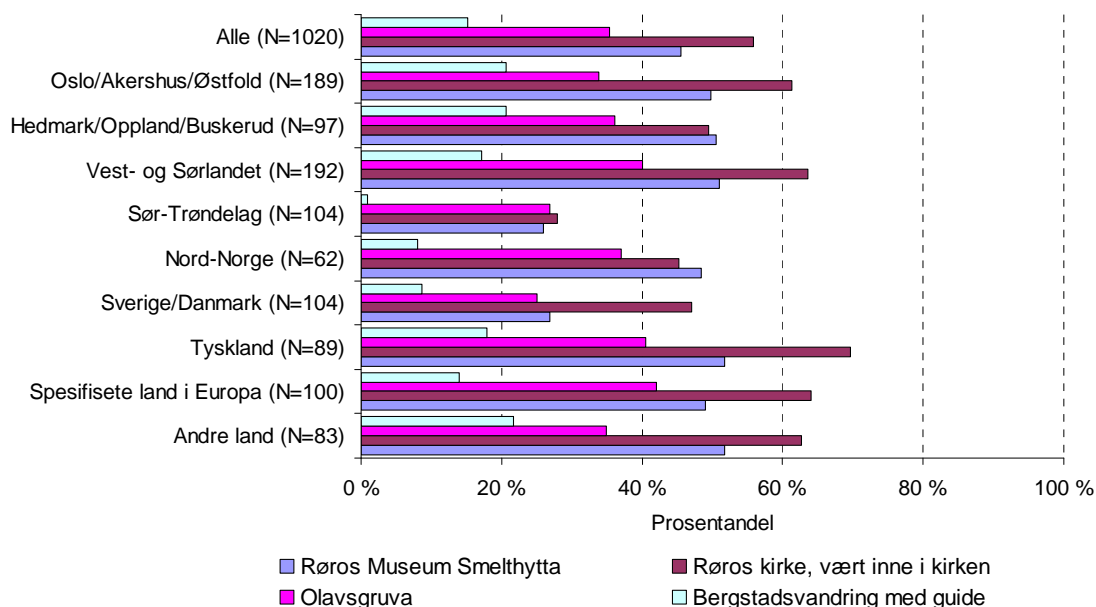
Figur 5.1 viser hvilke type overnatting som turistene hatt under sitt opphold på Røros. 37 prosent hadde ingen overnatting i Rørosområdet, mens 12 prosent hadde privat innkvartering. Om lag en fjerdedel bor på hotell, mens en del bor på campingplass/hytte eller i leid hytte/hus/leilighet. Blant turistene fra Sverige og Danmark har en stor andel ikke overnatting. Mange av disse er trolig på gjennomreise, og reiser derfor videre før de når sitt overnattingssted. For en del svensker og nordmenn kan også Rørosturen være en dagstur.

Figur 5.2 Antall netter de har planlagt å overnatte ved oppholdet

I Figur 5.2 ser vi nærmere på antall overnattinger som turistene har planlagt å ha på Røros. Nesten 40 prosent skal ikke overnatte på Røros. I den grad turistene overnatter har de fleste færre enn tre netter. Vi ser også at de utenlandske i gjennomsnitt har noe mindre overnatting enn de norske.

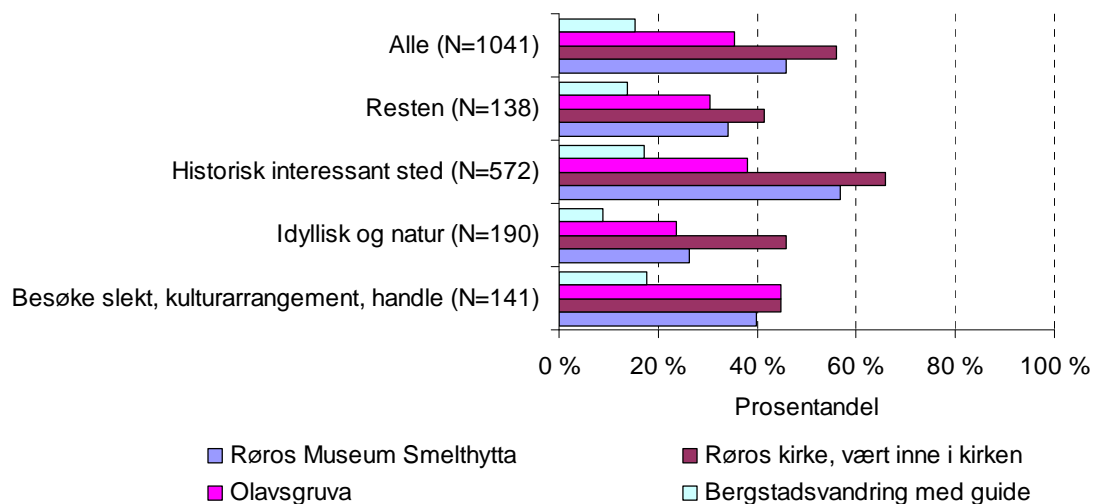
Figur 5.3 Hvilke tilbud/severdigheter ble benyttet i denne ferien?

Utover overnatting kan besøk på severdigheter og deltakelse på andre aktivitetstilbud gi grunnlag for næringsutviklingen. Vi spurte respondentene om de hadde besøkt eller anvendt fire utvalgte severdigheter/tilbud under denne ferien. Som vi kan se av Figur 5.3 inngår severdigheter/tilbud i de fleste turistenes opphold på Røros.

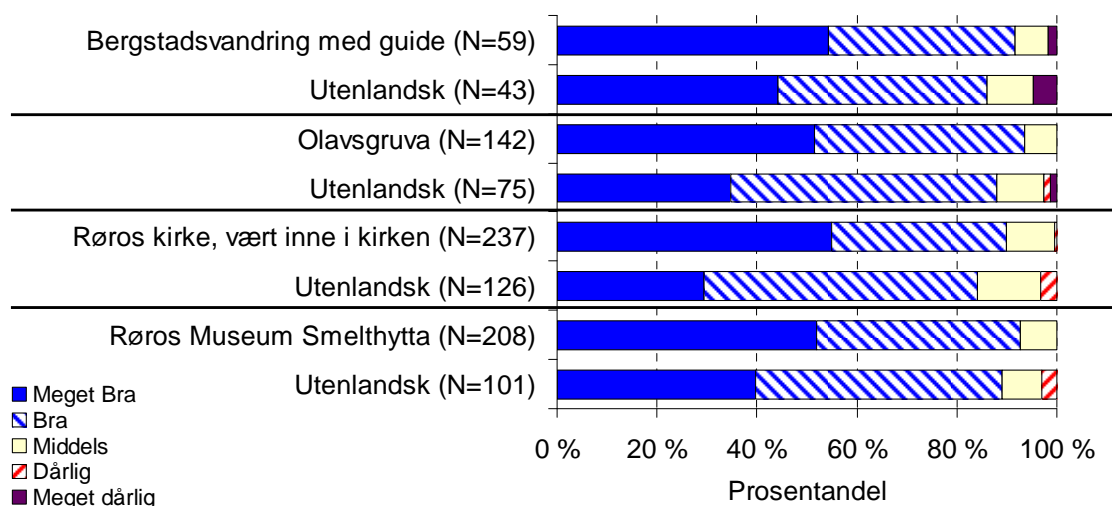
Noe over halvparten av turistene har besøkt Røros kirke, mens noe under halvparten har besøkt Røros Museum Smelthytta. Olavsgruva er besøkt av rundt en tredjedel. Vi ser også at en del (16 prosent) har deltatt på Bergstadvandring med guide. Turister fra Sør-Trøndelag besøker færrest severdigheter, men dette har sammenheng med at mange har vært på Røros tidligere. Vi ser ellers at det er en relativt liten variasjon mellom de norske (utenfor Sør-Trøndelag) og utenlandske turistene, når det gjelder bruk av severdigheter/tilbud.

Figur 5.4 Hvilke tilbud/severdigheter ble benyttet i denne ferien

Vi har også sett nærmere på om bruk av tilbud/severdigheter varierer med hva turisten trekker frem som viktigste grunn for å dra til Røros. Figur 5.4 viser resultatet. Hovedinntrykket er at det ikke er store variasjoner mellom de ulike gruppene turister, utover at de som søker idyll og natur i mindre grad benytter tilgjengelig tilbud, og at de som er på Røros først og fremst for at det er et historisk interessant sted i noe større grad har besøkt kirken og museet.

Figur 5.5 Vurdering av følgende severdigheter?

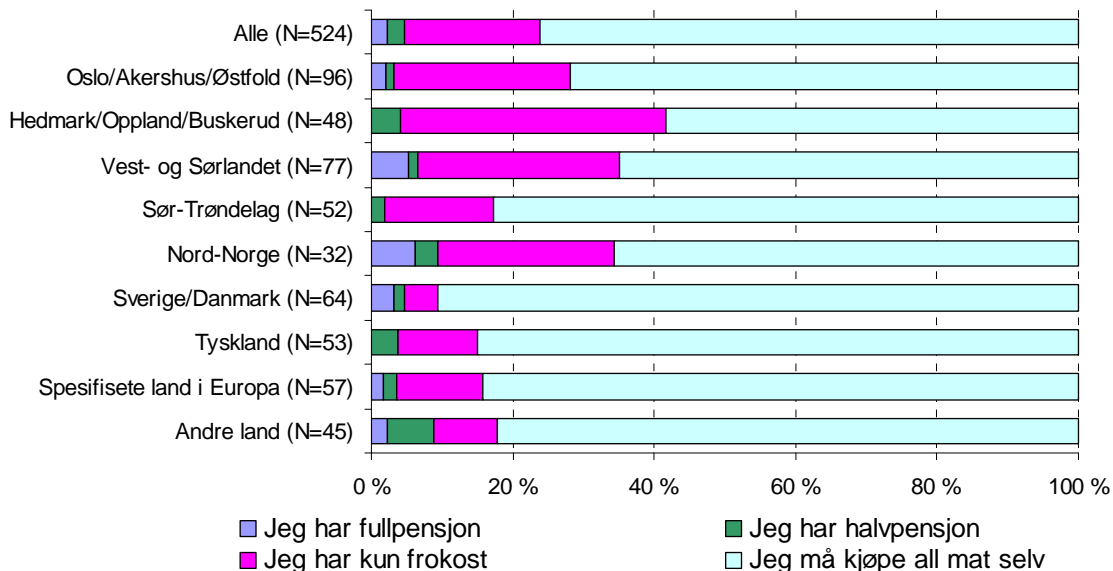

Note: De norske turistene er representert i den øverste av de to liggende søylene.

Vi ba også turistene vurdere severdighetene de hadde besøkt. Figur 5.5 viser at alle severdighetene vurderes som bra. Nesten halvparten svarer meget bra, mens rundt 40 prosent svarer bra. Noen få svarer middels, mens nesten ingen er misfornøyd med

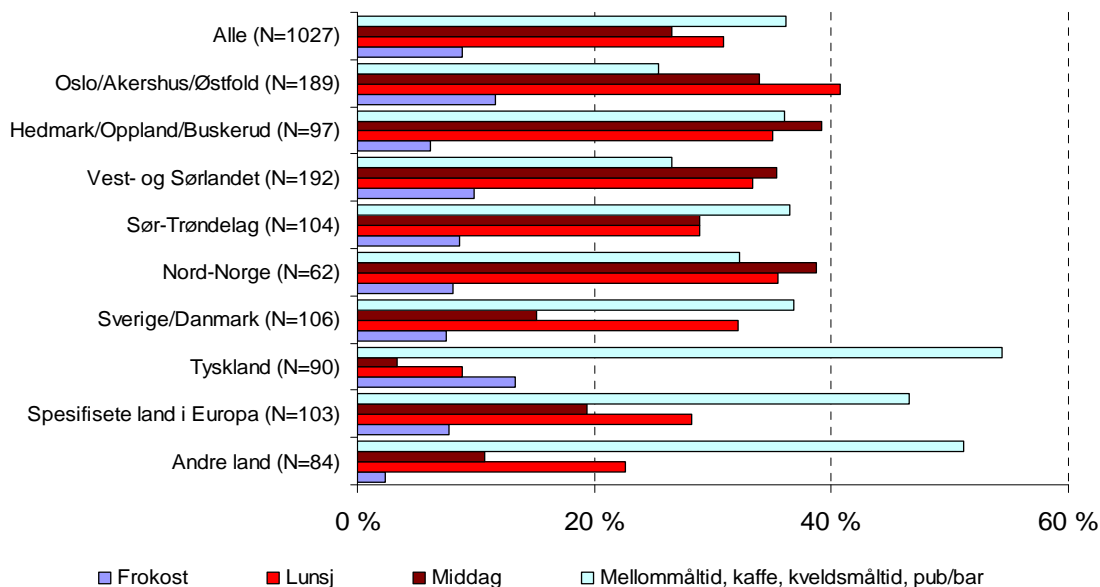
severdighetene. De norske turistene har en noe større tendens til å svare ”meget bra,” enn de utenlandske.

Figur 5.6 Om turisten har fullpensjon, halvpensjon eller kjøpe maten selv

I undersøkelsen i 2007 spurte vi turistene om de hadde fullpensjon, halvpensjon eller kjøpte maten selv. Som vi kan se av Figur 5.6 er det relativt få som har pensjon og i den grad de har det, er det kun frokost. Stor andel av turistene kjøper dermed maten selv.

Figur 5.7 Hvilke måltider har respondenten kjøpt i dag, eller planlegger å kjøpe ute på kafé, bakeri, restaurant e.l.

Note: I ”Mellommåltid, kaffe, kveldsmåltid m.v. inkluderes også ”ut på pub/bar/utested utenom måltider”, som meget få planla å gjøre. I skjemaet på tysk i 2006 brukte vi begrepet ”Abentbrot” som direkte oversatt betyr kald middag med brød, noe som ble rettet opp i 2007. Dette forklarer trolig hvorfor relativt få fra Tyskland har svart ”middag”.

Vi spurte derfor turistene om hvilke måltider vedkommende hadde kjøpt, eller planlagt å kjøpe ute på kafé, bakeri, restaurant e.l. ”i dag”. Figur 5.7 viser resultatet. Som vi kan se har 31 prosent planlagt å kjøpe lunsj, 26 prosent middag, 36 prosent mellommåltid/kaffe/kveldsmåltid, mens 9 prosent har kjøpt frokost. De utenlandske turistene ser i større grad ut til å kjøpe mellommåltid og til en viss grad lunsj, mens middag er vanligere for de norske turistene. Dette kan ha sammenheng med at flere av de norske turistene også overnatter, enn de utenlandske som kun har Røros som en stopp på veien videre.

6 Hva sier resultatene?

Undersøkelsen som dokumenteres i dette arbeidsnotat viser at blant turistene på Røros har om lag en tredjedel Røros som sitt hovedmål for reisen, én tredjedel har den som delmål, mens Røros for resten kun var en stopp på veien. Sistnevnte gjelder ikke minst de utenlandske turistene.

Viktigste grunn til å besøke Røros er at ”Røros er et historisk interessant sted”. Ikke minst trekker de utenlandske turistene frem dette. Turistene er også opptatt av at Røros har ”bevart mest mulig av det opprinnelige og er autentisk”. Det at Røros ”er pent og koselig” og ”nærhet til naturen” trekkes også frem som viktig. Handlemuligheter og barnevennlig ser ikke ut til å være særlig viktig.

Turistene er i hovedsak fornøyd med oppholdet på Røros. Tilbakemeldingen er at Røros er gjestfritt og godt tilrettelagt for turister og tilbudene/severdighetene vurderes som gode. I gjennomsnitt anser turistene at Røros er noe bedre enn forventet på forhånd og de fleste vil anbefale andre å reise til Røros. I hovedsak skiller vurderingene seg lite mellom de norske og utenlandske turistene.

Det at Røros står på UNESCOs liste betydde mye for de utenlandske turistene. Omlag svarer halvparten at verdensarvstatusen hadde betydning for at de reiste dit, mens andelen blant de norske er under 20 prosent. Dette har trolig sammenheng med at Røros og dens kulturminner er kjent for nordmenn, uavhengig av verdensarvstatusen. En overveldende andel av turistene er imidlertid klar over at Røros står på listen og anser at dette er positivt. Ikke så overraskende har også de utenlandske turistene i gjennomsnitt besøkt flere verdensarvsteder, enn de norske turistene.

Om lag en tredjedel av turistene besøker Røros uten å overnatte i byen. Blant de utenlandske overnatter rundt halvparten. Av de som overnatter har de fleste kun én natt i bergstaden. Turistene kjøper i stor grad maten selv, dvs. få har full-/halvpensjon under sitt opphold. Om lag halvpartene av de utenlandske turistene har kjøpt mellommåltid, kaffe e.l. den aktuelle dagen, mens andelen er noe lavere for de norske. Rundt 50 prosent av de norske turistene kjøpte imidlertid middag, mens andelen er betydelig lavere blant de utenlandske. En årsak til sistnevnte kan være at andelen som overnatter på Røros er betydelig lavere blant de utenlandske turistene.

Vedlegg: Spørreskjema

Sett inn.